



Informes biogràfics de PERSONALITATS POLÍTIQUES
LLIGADES A LA DICTADURA FRANQUISTA amb
HONORS I DISTINCIONS CONCEDITS PER
L'AJUNTAMENT DE TERRASSA

ceht

CENTRE D'ESTUDIS HISTÒRICS DE TERRASSA

Centre Estudis Històrics de Terrassa

Novembre, 2022

Els noms que apareixen subratllats seran objecte de discussió en la propera jornada sobre Espai Públic i Memòria Històrica, que es durà a terme el proper 24 de novembre de 2022 a l'Arxiu Històric de Terrassa. La sessió està dedicada exclusivament a la qüestió dels honors i reconeixements, no tractarà sobre el nomenclàtor.

Índex

Presentació	4
ALFONS SALA ARGEMÍ	7
ANTONIO FEDERICO CORREA VEGLISON	10
ANTONI BARATA ROCAFORT	11
BISBE CASTELLTORT	13
BISBE SANAHUJA	15
DUQUESA DE LA VICTORIA	17
ENRIQUE BARDAJÍ LÓPEZ	19
FRANCESC SALVANS I ARMENGOL	20
FRANCISCO BENLLOCH MARTÍNEZ	22
FRANCESC SABATER AMETLLER	23
JOAQUIM AMAT LLOPART	24
JOSE ANTONIO ELOLA-OLASO E IDIACAIX	25
MOSSÉN MONCAU	26
JOSE ALBERTO PALANCA MARTÍNEZ-FORTÚN	27
JOSÉ IBAÑEZ MARTÍN	28
JOAQUIM MORERA PUJALS	30
JOAQUIN RUIZ GIMÉNEZ	32
JOSEP HOMS I BAGES	33
JOAN ANTONI SAMARANCH I TORELLÓ	34
JOSEP MARIA PALAU I SERRA	35
MIQUEL PALOMARES TIRADO	36
MOSSÉN PURSALS	37
RAMÓN FERREIRO MARTÍNEZ-LAGO	38
SIMEON GARCÍA RIBAS	40
JUAN VÁZQUEZ DE MELLA I FANJUL	42
Agraiments	44

Presentació

En el marc del projecte “Espai públic i memòria històrica”, el Centre d’Estudis Històrics de Terrassa (CEHT) presenta un informe amb 24 fitxes sobre personatges vinculats al règim franquista que perviuen al nomenclàtor o bé conserven algun títol honorífic. La llista de noms s’ha confeccionat a partir dels informes elaborats el juny de 2020 pel servei de Memòria Democràtica, que no es limitaven a identificar la presència en el nomenclàtor de persones contràries als valors democràtics sinó que també recollien aquelles que, a dia d’avui, disposen o bé del títol de fill adoptiu, d’alguna medalla o una placa honorífica.

L’objectiu és facilitar la discussió sobre si cal mantenir, resignificar o suprimir aquests honors. A cada fitxa hi consta una breu biografia del personatge i, quan ha estat possible, els motius concrets que van dur a l’Ajuntament a fer-li el reconeixement. És a dir, hi ha una part que reflecteix la història, la trajectòria vital del personatge, i una altra que recull quina memòria es va intentar fixar des de les institucions. Amb aquestes fitxes, es pot jutjar fins a quin punt la memòria col·lectiva fa justícia a la història de cada personatge.

Cal advertir que la decisió de què fer amb la pervivència d’elements franquistes en l’espai públic o en la galeria de ciutadans il·lustres no és tècnica, sinó política. La tasca de la historiografia aquí és la d’aportar context, conscients que, per desencallar el debat i fer bellugar les posicions, calia posar de relleu no només qui rep l’homenatge, sinó també qui el fa i en quin context. És a dir, no centrar-se tant en fer un balanç del relleu històric del personatge, sinó en sí els motius que es van argumentar aleshores els pot mantenir una institució democràtica sense contradiccions.

D’una banda, hi ha els reconeixements institucionals: medalla d’or, de plata, al mèrit esportiu o el títol de fill adoptiu. En aquest cas, els motius de l’homenatge quedaven recollits a les actes del ple i, com a tal, s’han plasmat a les fitxes. D’altra banda, hi ha la qüestió del nomenclàtor. L’anàlisi detallat dels canvis en el nomenclàtor franquista i les diferents revisions democràtiques es plasmarà en l’opuscle que ha de recollir les conclusions de les jornades de debat que es duran a terme al setembre. De totes maneres, a mode de pinzellada ràpida per contextualitzar les fitxes, algunes dades per entendre-les millor. El gruix de casos estudiats corresponen a moments de canvi generalitzats del nomenclàtor: el maig de 1949¹(c/ Francesc Salvans, c/ Josep Moncau) es realitzen fins a 50 canvis de nom, la majoria dels quals són personatges (58%) o topònims (28%). A

¹ Acta de la Comissió Permanent del 18 de maig de 1949. Consultable en línia https://arxiunicipal.terrassa.cat/Carrers/1949_05_18_Acta-C.pdf

diferència de 1939, s'introdueixen alguns símbols propis de la ciutat (Avinguda Joaquim de Sagrera, Plaça Mossèn Homs, c/ Jacint Elías o c/ Aymerich i Gilabertó, entre d'altres). En aquest precís moment també s'aprofiten per suprimir la pervivència de qualsevol rastre de l'etapa republicana al nomenclàtor, ja que encara hi havia l'avinguda Luis de Sirval (que passa a ser l'Abat Marcet), la Jaume Compte (Rambleta del Pare Alegre) o la del 6 d'octubre (Jaume I), entre d'altres.

Un segon moment de canvis generalitzats fou al novembre de 1958² (c/ José Tapiolas, c/ José M. Palau i Serra, c/ Mosen Pursals, c/ Antoni Barata), empesos no tant pel desig de substituir noms sinó per l'obligació d'anomenar els nous carrers apareguts amb l'expansió urbanística i la necessitat administrativa de classificar-los. S'introdueixen un total de 57 noves referències, de les quals la gran majoria són personatges (80%), molts dels quals vinculats a l'exèrcit i al catolicisme. De nou, s'incorporen algunes referències locals (c/ Historiador Cardús, c/ Blanca de Centellas, c/ Somaten Castella), però es manté la presència de símbols inequívocament franquistes (c/ 18 de julio, c/ 26 de enero, c/ Mártires de la Cruzada, etc). Finalment, entre 1969³ i 1970⁴ es van introduir 105 canvis (c/ Mosen Perramon, c/ Miguel Palomares, c/ Obispo Sanahuja, c/ Simeón Garcia), però aquesta vegada hi ha una majoria clara de topònims (54%: c/ Viella, c/ Huesca, c/ Letur, etc.), els personatges cauen a una llunyana segona posició (20%: c/ Walt Disney, c/ Juan Duch, etc.), freqüentment amb els elements de la natura (15%: c/ Geranio, c/ Hortensia, c/ Marte, etc), que fins aleshores pràcticament no havien aparegut.

Es pot concloure, doncs, que el nomenclàtor franquista va passar de ser al 1939 una expressió unívoca del caràcter totalitari i uniformitzador de la dictadura (Avenida del Caudillo, c/ Calvo Sotelo, Arrabal de José Antonio) amb una presència notable de militars i falangistes obligada per a totes les ciutats, a, progressivament, anar integrant elements locals i substituint els militars per catòlics i els personatges pels topònims. Amb l'arribada dels Ajuntaments democràtics, la normalització del nomenclàtor fou una de les prioritats, encara que van quedar alguns elements pendents. El maig de 1979 es van substituir fins a 110 noms de carrers, la majoria per catalanitzar-se (73%), tot i que aquells més significats amb el règim també van canviar de nom. L'objectiu no era, tal i com es recull a l'acta del ple, purgar el nomenclàtor d'elements franquistes, sinó "*normalizar la nomenclatura de ciertas calles y plazas de nuestra ciudad, en la doble versión de*

² Acta del Ple, 14-11-1958, pàg. 11 i ss. Consultable en línia
https://arxiumunicipal.terrassa.cat/Carrers/1958_11_14_Acta-E.pdf

³ Acta del ple, 7-02-1969. Consultable en línia
https://arxiumunicipal.terrassa.cat/Carrers/1969_02_07_Acta-O.pdf

⁴ Acta del ple, 4-12-1970. Consultable en línia
https://arxiumunicipal.terrassa.cat/Carrers/1970_12_04_Acta-O.pdf

*devolverles tradicionales y populares, y por otro lado la recuperación de la ortografía catalana de los nombres de las calles más antiguas*⁵. Cinc anys després, l'Ajuntament sí que admetia la necessitat de completar la substitució del nomenclàtor "*sobretot pel que fa a la normalització lingüística dels nostres carrers i l'erradicació de noms de personatges i fets històrics de significació contrària a les institucions democràtiques*"⁶ i introduïa 35 canvis més, la majoria per catalanitzar-los, però també eliminant algunes referències a la dictadura (el c/ Muñoz Grande per c/Paris i la Plaça Pedro Ribas per Plaça Gran).

Des d'aleshores, un renovat impuls per la qüestió als anys 90 i l'entrada en vigor de la Llei de la Memòria Històrica han estat les dues darreres oportunitats per posar la qüestió sobre la taula. Aquesta n'és una altra. Confiam que aquestes fitxes en particular i el projecte en general contribueixin a mantenir un debat serè, responsable i rigorós sobre la pervivència dels honors franquistes. La historiografia hi contribuirà, però no pas per aportar consens, sinó per eixamplar els límits del debat, per donar-li profunditat. El debat i la decisió pertanyen, com el nomenclàtor, a tota la ciutadania.

⁵ Acta del ple, 2-05-1979, pàg. 11. Consultable en línia

<https://arxiumunicipal.terrassa.cat/digital/1979/1979-05-02%20Acta-E.pdf>

⁶ Decret 2509 del 22 de setembre de 1987. Consultable en línia:

https://arxiumunicipal.terrassa.cat/Carrers/1987_09_22_Decret.pdf

ALFONS SALA ARGEMÍ

Títol honorífic:

Nomenclàtor (1926/1939) i medalla d'or de la ciutat (1943)

Naixement i defunció:

Terrassa, 16 de juliol 1863 - Barcelona, 11
abril de 1945

Aspectes biogràfics destacats:

Industrial i polític. Alfons Sala i Argemí va estudiar als Escolapis de Terrassa i posteriorment a Madrid per acabar llicenciant-se en Dret a la Universitat de Barcelona. Va ocupar la Secretaria i posteriorment la Presidència de la Cambra de Comerç de Terrassa i va encetar la seva activitat política com a diputat provincial al 1888. El 1893 fer el salt a les Corts espanyoles, on hi va defensar els interessos del districte de Terrassa de forma gairebé ininterrompuda fins al 1923, quan Alfons XIII el va nomenar senador vitalici. Com a defensor dels interessos econòmics dels industrials de la ciutat va participar en les discussions i elaboració dels aranzels de 1891 i 1906, encarregats de gravar les importacions estrangeres. Com a industrial fou propietari de Sala y Badrinas, una de les empreses més destacades de Terrassa, juntament amb el seu gendre, Benet Badrinas.

Home fort del règim de la Restauració a Terrassa, va començar en el liberalisme per anar virant progressivament cap a posicions dretanes i espanyolistes, enmig d'acusacions de manipulació electoral. Va fundar Unión Monárquica Nacional (1919) demostrant la seva fidelitat a la figura d'Alfons XIII i l'oposició al catalanisme de la Lliga, representat a Terrassa per l'Associació Nacionalista. Fou President de la Mancomunitat de Catalunya en la seva darrera època (1924- 1925), és a dir, en plena dictadura de Primo de Rivera (1923-1931). Més endavant va començar a retirar-se progressivament de la política. A l'iniciar-se la Guerra Civil va marxar a Burgos i no va retornar a Terrassa fins el 1939. També fou cap del Sometent i el mateix Alfons XIII el va proclamar Comte d'Ègara (1924). Arran de les seves gestions com a diputat es van construir importants infraestructures al districte, que sens dubte van contribuir a la seva dinamització econòmica. Caldria destacar especialment la seva contribució al naixement de l'Escola Industrial el 1901.

Data de la concessió: Forma part del nomenclàtor des de 2 de juny de 1926. A l'abril

de 1931 es canvia el nom per Passeig Garcia Hernández. El 22 de febrer de 1939 - Restauració del nom Paseo Conde de Ègara.

Motiu de la concessió: En el ple del 2 de juny de 1926, *“después de enaltecer la personalidad de el Excmo Señor Don Alfonso Sala, con motivo de la distinción que por parte de SM el Rey ha sido objeto, al hacerle merecedor de un título nobiliario”* es proposa a l’Ajuntament dues qüestions: 1) fer constar la satisfacció del ple per l’honor rebut per Alfons Sala *“que vincula la tradición de nuestra urbe con el eximio tarrasense”*; i 2) *“Que la parte de la calle Fuentevieja, conocida vulgarmente por el Paseo, se denomine en lo sucesivo Paseo Conde de Egara; y que el Ayuntamiento, en nombre de la ciudad agradecida, ordene la colocación de una lápida conmemorativa en la fachada de la casa en que nació tan insigne patricio”*.

El 21 d’abril de 1931, una setmana després de la proclamació de la II República, el ple municipal va acordar canviar el nom de diversos carrers. El Passeig del Comte d’Ègara va passar a dir-se Passeig Garcia Hernández, un màrtir del republicanisme protagonista de l’aixecament de Jaca l’any 1930. Hi va haver-hi un debat força agre entre partidaris i detractors de canviar els noms, tot i que finalment els canvis van quedar aprovats per unanimitat.

El febrer de 1939 el ple municipal acorda *“con carácter general la supresión de tales nuevas denominaciones [acordadas en los tiempos de preponderancia y denominación rojo separatista], reponiendo en principio los primitivos nombres”*. Es van canviar els noms de la Rambla (Avenida Caudillo), de la Rasa (General Mola), el carrer del Nord (Calvo Sotelo) i el Raval (José Antonio) i, lògicament, es va restaurar el nom en castellà del Passeig Comte d’Ègara.

La medalla d’or li fou concedida el 16 de juny de 1943. En la sessió del ple de 2 de juliol de 1943 es diu *“por unanimidad del pleno consistorial quedó acordado que en reconocimiento de los altos e inigualables méritos contraídos por nuestro Ilustre Patricio y ejemplar tarrasense, excmo Sr. Alfonso Sala Argemí, Conde de Egara, se le conceda la Medalla de la Ciudad, en oro, digno galardón para una tan larga vida de fecundísima e ininterrumpida labor al servicio de España y singularmente de los intereses morales y materiales de Tarrasa, por los que luchó denodadamente y sin eludir sacrificios a través de todas las épocas y vicisitudes, manteniéndose todavía en la palestra sin cesar en su noble empeño de servir a su querida Ciudad y en ella a la Patria”*.

Altres: A la placa amb el nom del carrer hi diu “Passeig del Comte d’Ègara / Alfons Sala

i Argemí / Terrassa, 1863 - Barcelona, 1945 / Industrial i polític”

Bibliografia:

PUY, Josep: *Alfons Sala i Argemí. Industrial i polític, 1863-1945*. Terrassa, 1983.

MARCET, Xavier: «Sala y Badrinas: dues nissagues, una empresa». Dins *Història Industrial de Terrassa*, 2002, pàg. 33-48.

Llistat de les propietats d'Alfons Sala l'any 1923, quan és nomenat senador vitalici.

[https://www.senado.es/cgi-](https://www.senado.es/cgi-bin/verdocweb?tipo_bd=HI20&PWIndice=65&Signatura=HIS-040_2-07&Contenido=2)
[bin/verdocweb?tipo_bd=HI20&PWIndice=65&Signatura=HIS-040_2-07&Contenido=2](https://www.senado.es/cgi-bin/verdocweb?tipo_bd=HI20&PWIndice=65&Signatura=HIS-040_2-07&Contenido=2)

Sessió 2 juny de 1926

<https://arxiumunicipal.terrassa.cat/digital/1926/1926-06-02%20Acta-O.pdf>

Sessió 21 abril 1931

<https://arxiumunicipal.terrassa.cat/digital/1931/1931-04-21%20Acta-O.pdf> Sessió 22

febrer 1939

<https://arxiumunicipal.terrassa.cat/digital/1939/1939-02-22%20Acta-O.pdf>

Sessió 2 juliol 1943

<https://arxiumunicipal.terrassa.cat/digital/1943/1943-06-02%20Acta-E.pdf>

Crònica de l'enterrament l'abril de 1945

[http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/04/13/pagina-](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/04/13/pagina-7/33089657/pdf.html?search=alfonso%20sala)
[7/33089657/pdf.html?search=alfonso%20sala](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/04/13/pagina-7/33089657/pdf.html?search=alfonso%20sala)

ANTONIO FEDERICO CORREA VEGLISON

Títol honorífic:

Títol de fill adoptiu de la ciutat de Terrassa

Naixement: 31/08/1904 - Comillas, Cantàbria

Aspectes biogràfics destacats:

Militar espanyol va donar suport al cop d'estat del 18 de juliol de 1936. Militant de Comunió Tradicionalista i de Falange Española. De febrer a juliol de 1939 fou governador civil de Girona i alhora, fou nomenat conseller nacional de Falange Española i comissari general d'informació. De juliol de novembre de 1939 fou governador civil de Navarra i de març a desembre de 1940 ho fou de Jaén. De desembre de 1940 a agost de 1945 fou governador civil de Barcelona. El 1945 es va reintegrar a l'exèrcit amb el grau de tinent coronel. Fou nomenat delegat de premsa i propaganda el 1956-1957, i comissari d'Ordenació Urbana de Madrid el 1958-1959. Va ser Procurador en Corts entre 1943 i 1971.

Motiu de la concessió: Acord de Ple de l'Ajuntament de Terrassa del 2 de juliol de 1941. Va ser lliurat el 28 octubre 1941. El motiu de l'acord va ser per ser governador civil de Barcelona. "Terminados los asuntos sometidos a despacho, y entrando en el tema proposiciones urgentes, se dió cuenta de una de la Alcaldía-Presidencia, en la que se manifiesta que recogiendo el general sentir, y haciéndose eco de la justa laudatoria opinión que la ciudad entera tiene formada de nuestro Gobernador Civil, cuyos singulares datos, puestos sin medida al mejor servicio de la Patria, tantos beneficios morales y materiales proporciona en estas horas difíciles a quien tenemos la venturosa suerte de sentirnos por él tan sapientemente y con tanta justicia regidos y gobernados, propone y así se acordó por unanimidad del Ayuntamiento XX en nombre de la ciudad, perdurablemente agradecida nombrar Hijo Adoptivo de Tarrasa al Excmo. Sr. Antonio F. de Correa Veglison, Gobernador Civil de la Provincia de Barcelona, gobernante sin par que al impulso radiante de sus sobresalientes virtudes cívicas supo enaltecer su actuación en el incesante y sacrificio de la noble consigna "Mandar es servir" ejercitándola en sus gobernados e inspirándose en todo momento en los postulados de la Justicia y de la Patria".

ANTONI BARATA ROCAFORT

Títol honorífic:

Nomenclàtor

Data i lloc de naixement i mort:

Terrassa, 1890 - Terrassa, 28 d'agost de 1936 al 46 anys.

Aspectes biogràfics destacats:

Antoni Barata i Rocafort va ser un important industrial i terratinent terrassenc, hereu de la casa de La Barata, casa pairal situada al terme municipal de Matadepera, el seu origen es remunta al segle XIV.

Antoni Barata fou un propietari agrícola del sector del vi i també expresident de la CEDA. L'any 1920 va participar en la fundació del Sindicat Agrícola de Terrassa, formant part de la seva Junta Directiva. Fins al 1932 va formar part de la Junta Directiva de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, així com del Circulo Equestre.

Sens dubte, fou un terratinent de gran importància, però també cal destacar la seva trajectòria política. Fou activista d'Acció Popular Catalana (APC), partit conservador català que es va fundar l'octubre de 1934, durant la Segona República i estava adherit a la CEDA. El partit aconseguí certa popularitat entre els propietaris agrícoles gràcies a la seva oposició a la Llei de Contractes de Conreu, aprovada l'11 d'abril de 1934 i tenia com a finalitat substituir l'antic contracte de rabassa morta per donar més cobertura als camperols. L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre era afí a APC, fet que mostra la gran influència de Barata dins del partit, també com a membre de la seva Junta Directiva.

Barata es va presentar a les eleccions generals de 1936 com a candidat per a la província de Barcelona de la coalició formada entre Acció Popular Catalana i el Front Català d'Ordre, però no van obtenir cap escó. Amb l'esclat de la guerra civil, el partit va desaparèixer, però molts dels seus dirigents es van acabar integrant al règim franquista. Després del cop d'Estat del 18 de juliol de 1936, Barata fou arrestat i enviat a la presó Model. Posteriorment, fou traslladat al cementiri de Terrassa el dia 28 d'agost del mateix any, on fou assassinat juntament amb el tinent retirat de la Guàrdia Civil Manuel Pintado Picón⁷.

El seu germà, Joaquim Barata i Rocafort, també fou assassinat en els anomenats "fets de la Barata", els dies 19 al 26 de juliol de 1936, com a conseqüència de la persecució que grups de milicians revolucionaris portaren a terme contra industrials de la ciutat de Terrassa i que

tingueren el fatal desenllaç de vuit persones assassinades a la carretera de Terrassa a Talamanca el 24 de juliol de 1936, entre d'elles Joaquim Barata⁸.

Finalment, Antoni Barata fou enterrat a la capella de Sant Roc a la seva casa pairal de la Barata, reconstruïda per la seva dona, Maria Teresa Barata i Gual, pedagoga i editora catalana.

Data de concessió: segons el ple municipal del dia 14 de novembre de 1958, el nom del carrer es va atorgar aquest mateix dia, en la sessió de ple que es va dur a terme a la Casa consistorial de Terrassa, durant el mandat de l'alcalde José Clapés Targarona (1953-1964).

Motiu de la concessió: No s'especifica.

BISBE CASTELLTORT

Títol honorífic:

Títol de fill adoptiu de la ciutat de Terrassa

Data i Lloc de Naixement:

11 de Març del 1899, Igualada (Barcelona)

Aspectes biogràfics destacats :

Va néixer a Igualada, i des de ben jove va començar els seus estudis sacerdotals, i en 1923, amb 24 anys, va ser ordenat sacerdot a Saragossa pel Cardenal Soldevila. En el 1926 va obtenir el títol de Doctor en Sagrada teologia per la Universitat de Tarragona, i a partir d'aquí també inicia la tasca de professor. Durant els anys de la República va ser el Vicerector en el Comité Diocesà d'Escoles Catòliques i de les Colònies Escolars. El 27 de Juliol de 1939 va ser nomenat professor adjunt de religió a l'Institut Menendez Pelayo, i a més també feia de capellà de les Religioses Jerònimes de Barcelona. En aquesta època va començar a crear nous projectes: Va fundar a Sarrià el centre d'A.C. de Dones i de les Joves, de les quals era Consiliari, fins que en el 1942 se li va oferir el càrrec de Consiliari Diocesà de Menors de les Joves d'A.C, i a finals del mateix any va ser nomenat Viceconceliari. En el 1943 va ser nomenat Consiliari Diocesà de les Joves. A Sarrià també va fundar les Escoles Nocturnes per a Obreres i va reorganitzar la Federació d'Institucions Catòliques Socials per obreres de la Diòcesi.

El 9 de desembre del 1944 va ser nomenat Regent de la Parroquia del Sant Esperit i també de l'Asil Busquets¹² (actualment Fundació Busquets) . El 18 de Setembre del 1948 va ser nomenat Prior-Arxioprest del Sant Esperit. En el 1950 es va inaugurar un nou Pavelló, concretament el pavelló Alfons Sala, finançat pels socis de l'Institut Industrial de Terrassa i la Mútua de Terrassa. Amb aquesta nova instal·lació l'Asil Busquets va acollir a nens i nenes en règim d'interinitat i de guarderia, i també donava solució a les noies que treballessin a Terrassa. El Dr. Castelltort va voler canviar el nom d'Asil a Fundació per englobar totes les tasques que si portaven a terme. Aquest canvi va ser aprovat el 15 de gener del 1947. En el 1948 el nou pavelló ja s'estava utilitzant, i es va inaugurar el 1950. El novembre del 1951, es va proclamar el títol de Basílica Menor a l'església Parroquial del Sant Esperit

En el 1954 va crear la primera escola nocturna obrera masculina.

I finalment va ser al 24 de Gener del 1957 que va ser nomenat Bisbe d'Astorga. Aquest nomenament va ser celebrat a la Basílica del Sant Esperit de Terrassa. Tres dies més tard

l'Ajuntament li va atorgar el títol de fill adoptiu de la ciutat.

Va morir el 18 d'Agost del 1960 a la seu d'Astorga.

Data de concessió : 23 de gener del 1957 se'l nombra fill adoptiu de la ciutat de Terrassa.

Motiu de concessió : *“En estimación de la excepcional y fecunda labor apostólica desarrollada durante su ejemplarísima misión como Prior Arcipreste de esta ciudad, tarea que mereció de la Santa Sede la Concesión para nuestro templo arciprestal del honroso título de Basílica menor”*.

Altres : El 24 de Juliol del 1986 es va publicar el Decret nº 1423 bis, on es publicaven alguns canvis de noms dels carrers de la ciutat, ja fos per la normalització lingüística o per erradicar noms de personatges o fets històrics amb un significat contrari a les institucions democràtiques i seguint els criteris adoptat en el ple del 29 d'Agost del 1984.

En aquell moment, es va optar per aplicar la normalització lingüística a la Avenida Obispo Castellort, atorgada el 6 d'Octubre del 1961, que va passar a denominar-se Avinguda del Bisbe Castellort.

Aquest carrer es troba en el Districte 6, del Barri d'Ègara.

Bibliografia

Pujals Vallhonrat, Joan Antoni. *Dr. Josep Castellort i Soubeyre : prior a Terrassa : bisbe a Astorga. Cròniques*. Terrassa, 2001. P.12-127

BISBE SANAHUJA

Títol honorífic:

Fill adoptiu de la ciutat de Terrassa.

Data i lloc de naixement:

19 de desembre de 1889 a Banyeres del Penedès (Baix Penedès)

Aspectes biogràfics destacats:

Ramon Sanahuja i Marcè, fill de pagesos, va ingressar al Seminari de Barcelona l'any 1901, on es va graduar amb tres doctorats: Teologia, Filosofia i Dret. El 1916, dos anys després d'haver estat nomenat sacerdot, va cantar la seva primera missa a la basílica de Sant Pere en Vendrell. Després, entorn del any 1917 fou regent de Castellar del Vallès. El 1923 va ser nomenat ecònom de Granollers, i entre el període de 1927 al 1932 va esdevenir regent de la parròquia del Masnou. El 1932 se l'hi concedia el títol d'arxiprest de Terrassa. Quan esclatà la Guerra Civil, va intentar fugir de la zona republicana, però fou empresonat i enviat a Lleida. Amb la fi de la guerra tornà a Terrassa on restaurà el Sant Esperit, símbol de l'oligarquia local. Al 1944 va marxar del Sant Esperit a Sogorb (Castelló) com a Bisbe i a l'any següent a Cartagena. En aquesta última, va romandre quasi vint anys fins que es va retirar al 1969. Amb la fi dels seus serveis com a Bisbe, va rebre el títol honorífic el bisbat de Guardalfiera, on s'hi va estar durant un any. Va morir el 1970 a Cerdanyola del Vallès, on s'havia retirat i vivia amb uns familiars. Les seves despulles van rebre un enterrament oficial el 1994 a l'Església del Sant Esperit on es van traslladar de manera definitiva.

Data de concessió: Concedida al ple del 3 de novembre de 1944 i entregada el 19 del mateix mes.

Motiu de concessió: Concedida per “[...] *los incesantes desvelos y grandes aciertos con que este ejemplar Ministro del Señor produjo durante largos años los intereses espirituales de Tarrasa, proporcionando su labor altos beneficios a la ciudad al acrecentar excepcionalmente sus frutos [en] las empresas que la Iglesia [le] confió sus dotes y merecimientos [...]*”

Altres: A l'acta del 29 d'agost de 1984, l'Ajuntament tradueix el nom a “carrer del Bisbe Sanahuja” (prèviament creat el 4 de desembre de 1970) citant la normalització lingüística

i l'erradicació de personatges i fets històrics contraris a les institucions democràtiques.

MARIA DEL CARMEN ANGOLOTI Y MESA – DUQUESA DE LA VICTORIA

Títol honorífic:

Apareix al nomenclàtor de la ciutat

Data de naixement i mort:

Madrid, 7 de setembre de 1875 – 4 de novembre de 1959.

Aspectes biogràfics destacats:

María del Carmen Angoloti y Mesa fou Duquesa de la Victòria i Comptesa de Luchana gràcies al matrimoni amb Pablo de Montesinos Espartero, III Duc de la Victòria i III Comte de Luchana, l'any 1892. Un matrimoni que es va poder dur a terme gràcies a la bona posició social de la seva família. Filla de Joaquín Angoloti, senador per la província d'Ourense y president de la Cambra de Comerç de Madrid.

No és estrany que Carmen Angoloti acabés vinculant-se a la Cruz Roja Espanyola, doncs l'interès filantròpic per part d'algunes personalitats de l'aristocràcia espanyola envers organitzacions com aquesta fou del tot notable. Després de cursar els estudis requerits per la institució, esdevindria Dama Infermera. Així doncs, María del Carmen Angoloti treballà a l'Hospital Central de la CRE a Madrid i, més endavant, seria proposada per la mateixa Reina Victòria Eugènia per encapçalar una missió humanitària al nord d'Àfrica durant la Guerra del Rif, compaginant les feines administratives i logístiques amb labors assistencials més vinculades a la professió d'infermera. El 1925 María del Carmen Angoloti fou reconeguda amb la Medalla Florence Nightingale (condecoració civil i de caràcter internacional a càrrec del CICR) per la seva labor com a inspectora general dels hospitals de Marroc. Un reconeixement que, a dia d'avui, només ha estat atorgada a tres infermeres. Aquell mateix anys també se li faria entrega de la Gran Creu del Mèrit Militar amb distintiu vermell, en motiu de l'atenció donada als ferits de guerra. Fou la primera vegada que aquest reconeixement fou donat a una dona.

Motiu de la concessió: El motiu pel qual María del Carmen Angoloti se li dedicà un carrer a la ciutat de Terrassa fou per la seva participació com a “presidenta d'hospitals de la Creu Roja”. El nom del carrer fou aprovat en ple el 10 de desembre de l'any 1923. Cal destacar el tarannà polític d'aquell dies a Terrassa. El 13 de setembre d'aquell mateix any el General Primo de Rivera orquestrà el cop d'estat que acabaria en dictadura. Cal afegir que el Carrer Duquesa de la Victoria passaria a nomenar-se Carrer Capitán Sancho el 21 d'abril del 1931, uns dies després de la proclamació de la Segona República

Espanyola. Un dels tinents assistents al ple del 21 d'abril del 1931, el senyor Girona, manifestà així el per què de la necessitat de canviar alguns carrers de la ciutat, una vegada finalitzada la dictadura: *“En Tarrasa hay varios nombres célebres y otros que revelan la ideología de los que pasaron por este Ayuntamiento. Quería proponer que los nombres procedentes de la Dictadura se substituyeran por los primitivos, y de que los de los héroes de la República se den a nuevas calles segun se vayan verbalizando”*. Es el cas del Capitán Sancho. Aquest mantindria el nom fins el 22 de febrer de l'any 1939, quan es restauraria l'antic, relatiu a la Duquesa de la Victoria. No consta en cap acta el per què d'aquest canvi de nom, tot i que seria adequat pensar que la motivació fou la de restituir el nom del carrer durant el període dictatorial per tal de trencar amb qualsevol referència republicana a la ciutat.

ENRIQUE BARDAJÍ LÓPEZ

Títol honorífic:

Fill Adoptiu de la ciutat concedit el 29 de desembre de 1951. El títol va ser entregat en una acte celebrat a l'Ajuntament el 8 de juliol de 1954.

Aspectes biogràfics destacats:

Metge. Especialista en malalties infeccioses. Nascut a Madrid l'any 1884, es va llicenciar en medicina el 1905 a la Facultad de Medicina de la Universidad Central de Madrid. En 1914 va publicar la seva tesi doctoral "El alcoholismo en la provincia de Badajoz y su influencia en la criminalidad".

Va exercir com a inspector provincial de Sanitat a Madrid i el 1933 va ser nomenat Director General de Sanitat també a la capital.

Després de la guerra, el 1940, va ser nomenat Jefe Provincial de Sanidad a la província de Barcelona, des d'on intercedí per la construcció de la "Ciudad Sanatorial" (el sanatori) a Terrassa, inaugurada el 1952 amb una visita de Franco.

Entre 1954 i 1955 va se director de la Ciudad Sanatorial.

Va morir el 22 de novembre de 1966 a Barcelona.

Motiu de la concessió: *"por su apoyo en favor del establecimiento de la Ciudad Sanatorial de Tarrasa"*

FRANCESC SALVANS I ARMENGOL

Títol honorífic:

Se li concedeix el nom d'un carrer en el nomenclàtor de la ciutat al 18 de maig de 1949 per la Comissió permanent de l'Ajuntament.

Naixement i defunció:

Terrassa, 16 de març 1875- Matadepera 24 de juliol 1936

Aspectes biogràfics destacats:

Era fill dels terrassencs Joan Salvans i Armengol i d'Esperança Armengol Padrós. L'any 1897 es va casar amb Cristina Piera Muns amb la qual va tenir cinc fills: Josep, Ignasi, Francesc, Joan i Maria Esperança. Es va formar a l'estranger, concretament a França i Bèlgica, en la Société Alsacienne de Constructions Mecaniques de Malhouse. Posteriorment, es va incorporar a la empresa *Salvans Hermanos, Ponsà i Saus*, de la qual el seu pare va ser soci fins l'any 1906 quan es va convertir en el propietari canviant el nom per *Salvans e Hijos*.

Va tenir una gran presència i participació en el món econòmic i empresarial en l'àmbit municipal i català on va ocupar diferents càrrecs:

- Conseller de la Banca Marsans l'any 1919.
- President de la Junta del Banc Comercial de Terrassa al 1927.
- President de la Caixa de Terrassa 1919-1936 on va participar en el món empresarial terrassenc com a soci d'empreses com *Hilatura Castells*.

A més de la seva participació en el món empresarial va ser membre de diverses associacions benèfiques:

- President de la Creu Roja de Terrassa entre 1903-1907.
- Vicepresident del Segur Terrassenc i del Albergue del Soldado.
- Tresorer administrador de l'Hospital i Casa de la Caritat de Sant Llàtzer. · Membre de la Junta Local del Museu de Terrassa.

Va ser un home que prèviament no tenia experiència política, malgrat que s'identifica amb el salisme abans de la dictadura de Primo de Rivera, políticament s'identifica com a polític catalanista de la Lliga. En l'àmbit municipal va ser regidor de l'Ajuntament entre 1909-1910 per Solidaritat Terrassenca. Durant la Segona República ser militant de la Unió Monàrquica Nacional i de la Lliga Catalana de la que va ser escollit diputat al Congrés a les eleccions del 19 de novembre de 1933 per la circumscripció de Barcelona esdevenint

un polític que seguia la disciplina parlamentaria.

Al esclatar la Guerra Civil va ser assassinat junt amb el seu fill Joan a la seva residència de Matadepera, la Torre Salvans.

Bibliografia:

Acta de la Comissió Permanent del 18 de maig de 1949. Consultable en línia https://arxiunicipal.terrassa.cat/Carrers/1949_05_18_Acta-C.pdf

Benaul Berenguer, Josep María. *Francesc Salvans i Armengol*. Diccionari de la Reial Acadèmia de la Història. Consultada el dia 23 d'abril del 2021: <http://dbe.rah.es/biografias/65677/francesc-salvans-armengol>

Grup d'Història del Parlamentarisme de la UAB. *Francesc Salvans i Armengol*. Consultada el dia 20 d'Abril del 2021: <http://historia-parlamentaris.uab.cat/> · *La Torre Salvans la casa-refugi del president de la república Manuel Azaña, durant la guerra civil*. Consultada el dia 7 de maig del 2021: <http://trailsantllorenc.blogspot.com/2010/12/la-torre-salvans-la-casa-refugi-del.html#.YJUnqmaA63I>

FRANCISCO BENLLOCH MARTÍNEZ

Títol honorífic:

Títol de fill adoptiu de la ciutat de Terrassa

Data i Lloc de Naixement:

1896

Aspectes biogràfics destacats :

Va entrar a treballar a l'Ajuntament com a Secretari al voltant del 1925. El 3 de desembre del 1965 se li va concedir la Encomienda del mérito civil: *“en atención a las circunstancias que concurren en su persona y por los Servicios prestados a la Patria y a la Administración Local, lo cual es un motivo de satisfacción para el Consistorio, al reconocerse la labor desarrollada por el señor Benlloch a lo largo de cuarenta años de Servicios prestados ininterrumpidamente en este ayuntamiento”*. Durant els anys 50 també va ser el Secretari col·legi oficial de secretaris, interventors i dipositaris de l'administració local de la Província de Barcelona. També va ocupar el càrrec de President honorari del col·legi oficial de secretaris, interventors i dipositaris de l'administració local de la Província de Barcelona.

Data de concessió : 4 d'Agost del 1950 se'l nombra fill adoptiu de la ciutat de Terrassa.

Motiu de concessió : *“Nombrar Hijo Adoptivo de Tarrasa a Don Francisco Benlloch Martínez, dignísimo secretario de este ayuntamiento, que por espacio de cinco lustros ha venido desempeñando con excepcional competencia y celo ejemplar el referido cargo, desarrollando una actuación meritísima por lo prevalente y docta y que, por dirigida en todo momento al recto servicio del municipio, acredita, con plena justicia, esta exaltación, expresión sincera de la fervorosa gratitud de la ciudad.”*

FRANCESC SABATER AMETLLER

Títol honorífic:

Se li concedeix la Medalla d'Or al mèrit esportiu l'any 1967 per acord del Ple Municipal.

Data i lloc de naixement:

Neix el 12 de maig de 1900 a Terrassa. Va morir el 21 de juliol de 1983 a Terrassa.

Aspectes biogràfics destacats:

Va ser regidor pel terç familiar els anys 1955-1961 i 1961-1967, amb els alcaldes José Clapés i Miguel Onandia. La seva responsabilitat va ser la regidoria d'Esports i va ser el 6è tinent d'Alcalde en la primera etapa.

Va ser President del Club Deportivo Terrassa Hoquei del 1936-1939.

Va ser Vicepresident de la Federació Catalana d'Hoquei.

Va ser President de la Federació Catalana d'Hoquei de 1954 al 1955.

Va ser Vicepresident de la Federació Espanyola d'Hoquei, de 1960 a 1964. Va ser membre del Comitè Organitzador dels II Jocs del Mediterrani. Any 1955 celebrats a Barcelona.

No consten activitats polítiques destacades del personatge.

Motiu de la concessió:

El que motiva la concessió serà en agraïment per la seva tasca des de l'any 1918 fins a 1961, en la que havia ocupat llocs importants en l'àmbit de l'esport, tant a nivell local, com nacional i internacional. A més se li reconeix la seva tasca en el desenvolupament i gestió de les primeres instal·lacions esportives de la ciutat, com va ser la Zona Esportiva Municipal.

Data de les concessions:

- El 21 d'abril de 1967 per acord de Ple se li concedeix la Medalla d'Or al mèrit esportiu.
- La concessió es fa amb el govern municipal presidit per l'alcalde Miguel Onandia Nunell.

En Francisco Sabater és el segon per l'esquerra, just al costat de Juan Antonio Samaranch.

Identificador:849042

Títol: Imatges del Servei de Presidència 1900-1979

Data: 01/01/1953

Autor: Desconegut

JOAQUIM AMAT LLOPART

Títol honorífic:

Medalla de plata atorgada per la ciutat de Terrassa.

Data i lloc de naixement:

Terrassa, 7 d'abril del 1907.

Aspectes biogràfics destacats:

Joaquim Amat i Llopart va ser un industrial tèxtil i l'alcalde de la ciutat de Terrassa des de l'any 1940 fins al 1945. Durant la Guerra civil va estar en el bàndol de la Falange on va combatre contra els republicans, posteriorment, en la postguerra, va arribar a ser l'alcalde de Terrassa i el cap local del FET y de las JONS.

Amat i Llopart més tard va ser cessat com alcalde pel governador Bartolomé Barba Hernández, en un episodi descrit com rocambolesc. Finalment Amat va tornar a l'Ajuntament com a regidor en el període de 1955 a 1961.

Data de la concessió: 21 de desembre del 1945 (acord de Ple). Lliurament: 26 de gener del 1946.

Motiu de la concessió: Haver sigut alcalde de Terrassa.

“la concesión viene a testimoniar la perenne gratitud y la admiración de los tarrasenses hacia el benemérito compatriota, que tan ejemplarísimamente rigió durante cinco años los intereses de Tarrasa”.

JOSE ANTONIO ELOLA-OLASO E IDIACAIX

Títol honorífic:

Medalla d'or al mèrit esportiu

Data i lloc de naixement:

28/06/1909 Tandil, Argentina.

Aspectes biogràfics destacats:

Advocat. Va participar en la Guerra Civil lluitant al costat del bàndol feixista sent cap de centúria de Falange i aconseguint el grau d'alferes. Va ser gestor de la Diputació de Guipúscoa el 1939. També, entre 1939 i 1941 va exercir com a governador civil de Ciudad Real i de Sevilla. Entre 1941 i 1955 va ser Delegat nacional del Frente de Juventudes i entre 1955 i 1966 Delegat Nacional de Educación Física y Deportes. Va ser Procurador en Corts entre 1943 i 1976.

Motiu de la concessió: Acord de Ple de l'Ajuntament de Terrassa del 22 de març de 1963. Va ser lliurada el 30 març de 1963. El motiu de l'acord va ser per haver estat Delegat Nacional de Educación Física y Deportes.

MOSSÉN MONCAU

Títol honorífic:

carrer Mossèn Josep Moncau i Passatge Mossèn Josep Moncau

Data i lloc de naixement:

28/02/1891 – Palaudàries, Lliçà de Munt.

Aspectes biogràfics destacats:

Eclesiàstic. Ordenat sacerdot el 1915. Fou nomenat el primer rector de Parròquia de la Sagrada Família l'any 1932. Va ser detingut el 22 de juliol de 1936 al seu domicili per les patrulles de control. Va ser assassinat el 21 de setembre de 1936 a Les Fonts. El motiu del seu assassinat sembla ser que va ser per la seva condició de religió.

Motiu de la concessió:

Acord del ple de l'Ajuntament de Terrassa del 18 de maig de 1949 per tal de substituir els noms nomenats per l'Ajuntament el 19 de febrer de 1936 i que no van ser revisats al finalitzar la guerra. En aquest acord es substitueixen el nom de tot una sèrie de carrers i entre ells, el de "González Alba", substituït per "Mosen José Moncau".

Tot i que en l'acord del ple no es dona cap explicació, és considerat "mártir caído por Dios y por España" per ser assassinat a l'inici de la guerra. Així per exemple ho trobem a Hoja Oficial de Tarrasa (número extraordinari 1/07/1939); Hoja diocesana (05/09/1943); Tarrasa (09/08/1949).

El 19 de desembre de 1999 un decret de l'alcalde Manel Royes decreta restituir la denominació de "passatge de Mossèn Josep Moncau", que es deia "carrer de Mossèn Josep Moncau, interior".

JOSE ALBERTO PALANCA MARTÍNEZ-FORTÚN

Títol honorífic: Medalla de plata atorgada per l'Ajuntament de Terrassa.

Data i lloc de naixement: Palma de Mallorca, 23 d'abril del 1888.

Aspectes biogràfics destacats:

José Alberto Palanca Martínez-Fortún va ser un metge que va treballar en diverses destinacions militars de l'exèrcit espanyol. L'any 1930, va ser nomenat director general de Sanitat a Espanya, pels mèrits anteriors que havia aconseguit en medicina, i posteriorment l'any 1931 va ser triat diputat a les Corts per la província de Jaén sota la Confederació Espanyola de Dretes Autònomes (CEDA). Durant la guerra va estar compromès amb l'exèrcit franquista, i va exercir el càrrec de cap nacional de Sanitat, i l'any 1951 va ser ascendit a general de divisió i alhora nomenat cap del Cos de Sanitat Militar.

En el 1953 va ser escollit president de la Real Acadèmia de Medicina, càrrec que va exercir fins a la seva mort.

Data de la concessió: 29 de desembre del 1951 (acord de Ple). Lliurament: 16 de juliol del 1954.

Motiu de la concessió:

Haver donat suport a la construcció de la ciutat sanatorial de Terrassa. “La medalla de la Ciudad al excelentísimo Sr. Dr. D. José Alberto Palanca Martínez-Fortún, Director General de Sanidad, distinción concedida en reconocimiento del trascendente apoyo dispensado por dicha personalidad en favor de la construcción de la ciudad sanatorial de Terrassa”.

JOSÉ IBAÑEZ MARTÍN

Títol honorífic:

Nomenat fill adoptiu de Terrassa i se li va concedir la Medalla d'Or de la ciutat.

Data i lloc de naixement:

Va néixer el 18 de desembre de 1896 a Valbona, Terol. Va morir el 21 de desembre de 1969 a Madrid.

Aspectes biogràfics destacats:

Va ser Ministre d'Educació del govern d'Espanya del 9 d'agost de 1939 al 19 de juliol de 1951. Va ser Membre de l'Assemblea Nacional Consultiva (1927-1930)

Va ser Diputat de les Corts Republicanes per Múrcia (1933-1936)

Va ser Procurador de les Corts franquistes (1943-1967)

Va pertànyer a Acció Espanyola, la CEDA i la FET de les JONS

La seva formació va ser a la Universitat de València i es va llicenciar en Dret i va ser Catedràtic en Filosofia i Història a l'Institut de Sant Isidre de Madrid

Va ser membre de la Real Acadèmia de Ciències Morals i Polítiques

Va ser membre de la Real Acadèmia de Belles Arts de Sant Fernando

Va ser membre de la Real Acadèmia de Jurisprudència i Legislació.

Amb l'estada d'Alfonso Sala a Burgos durant el període de guerra civil, aquest aprofita per a fer diferents contactes i relacions amb el govern del General Franco, un d'ells serà amb el nomenat ministre d'Educació l'any 1939. En aquestes trobades aprofita per a explicar el projecte d'Escola Industrial de Terrassa i la proposta d'Escola d'Enginyers Industrials Tèxtils amb l'objectiu que el Ministeri doni suport a aquestes iniciatives, així com a tot el referit al recinte de les Esglésies de Sant Pere. Amb un altre personatge que aprofitarà també aquesta relació amb la ciutat serà amb el Ministre d'Indústria del mateix govern Sr. Demetrio Carceller, que havia estudiat d'enginyeria tèxtil a Terrassa.

A la "*Crónica de los solemnes actos de apertura de la conmemoración del XV centenario de la fundación de la sede episcopal de Egara y de los de inauguración del monumento erigido al Excmo. Sr. Don Alfonso Sala y Argemí primer conde de Egara*", Tarrasa, 29 y 30 de abril y 1º de mayo de 1950". Es fa esment de la visita el dia 30 d'abril del Ministre d'Educació Nacional Sr. José Ibañez Martín.

Motiu de la concessió: El que va motivar el nomenament i la concessió va ser el fet de donar suport des del seu Ministeri a la posada en marxa de l'Escola d'Enginyers Industrials Tèxtils i a la salvaguarda dels valors arqueològics, artístics i patrimonials de les Esglésies de Sant Pere i tots el seu recinte, així com el Castell Cartoixa de Vallparadís.

Data de les concessions: Va ser nomenat Fill adoptiu de Terrassa, acord de Ple del 4 de febrer de 1949. Se li va concedir la Medalla d'Or de Terrassa, acord de Ple del 4 de maig de 1949. Les dues concessions es van fer amb el govern municipal presidit per l'alcalde Alfonso Vallhonrat Catà.

JOAQUIM MORERA PUJALS

Títol honorífic:

Se li va concedir la medalla d'or al mèrit esportiu (1960-1978)²³, el 21 d'abril de 1967. L'any 1970 va ser anomenat "terrassenc de l'any", juntament amb altres quatre terrassencs il·lustres.

Data i lloc de naixement i mort:

Terrassa, 11 de gener de 1914 - Terrassa, 9 de juliol de 1979.

Aspectes biogràfics destacats:

Va destacar com a nedador de crol del Club Natació Terrassa, club on també jugar a waterpolo entre 1933 i 1936.

Va ser el cofundador del Club Natació Terrassa i també el seu secretari, arribant a presidir el club l'any 1951. Durant tota la seva vida va promoure la natació i fou molt important per al desenvolupament d'aquesta dins del terme municipal de Terrassa: com a regidor d'Esports de l'Ajuntament va iniciar la construcció de la piscina coberta municipal (1963). També va ser secretari de la Federació Catalana de Natació (FCN) (1940), fundador i director del seu *Butlletí Informatiu* (1944-53) i col·laborador de *La Vanguardia* i *Vida Deportiva* (1951-54).

En l'àmbit estatal, va ser cofundador del Col·legi d'Àrbitres (1943), coseleccionador de waterpolo (1945-46), directiu de la Reial Federació Espanyola de Natació (RFEN) (1953-79) i membre del Comitè Olímpic Espanyol (1969-73). A més a més, fou cofundador i director de la revista *Crol* (1965-79), i autor de la *Historia de la natación española* (1963). En l'àmbit europeu, fou vocal (1966), president (1968) del Comitè Tècnic de Natació i secretari general (1970) de la Lliga Europea de Natació (LEN). I en l'àmbit mundial: vocal (1968), secretari del Comitè Tècnic de Natació (1972) i vicepresident de la Federació Internacional de Natació Amateur (FINA). Va participar en un total de vuit Jocs Olímpics amb funcions diverses i va competir a sis olimpíades: Londres 1948, Hèlsinki 1952, Roma 1960, Tòquio 1964, Mèxic 1968 i Munic 1972.

Va rebre la placa d'honor (1954) i la medalla d'or de serveis distingits (1966) de la RFEN, el diploma d'honor (1962) del col·legi estatal d'àrbitres, la medalla al mèrit esportiu (1972) de la FCN i la medalla de plata al mèrit esportiu (1963) de la Delegació Nacional d'Educació Física i Esports. En morir, el Club Natació Terrassa va instaurar un trofeu de natació amb el seu nom.

Data de concessió: 21 d'abril de 1967.

Motiu de la concessió: Se li concedeix conjuntament amb Josep Clapés per haver impulsat la Zona Esportiva i, en particular, la construcció de la piscina coberta. També es van concedir dues medalles més al mèrit esportiu: Pau Negre Villavecchia i Antoni Codina Ruiz, president de la Federació Espanyola d'Hoquei i esportista reconegut, respectivament.

JOAQUIN RUIZ GIMÉNEZ

Títol honorífic:

Medalla d'or

Data i lloc de naixement:

2 d'agost de 1913 a Hoyo de Manzanares (Madrid)

Aspectes biogràfics destacats:

Entre el 1946 i el 1948 fou director de l'Institut de Cultura Hispànica i delegat nacional d'educació de Falange Espanyola i de les JONS. Un cop finalitzades aquestes dues tasques, va ser assignat a l'ambaixada al Vaticà on participà parcialment en la firma del Concordat de 1956. Des de 1951 fins al 1956 va ser Ministre d'Educació. Durant aquests anys va formar part del Centre Europeu de Documentació i Informació així com a Procurador a les Corts franquistes. Amb les protestes estudiantils a Madrid del 1956, crítiques amb el govern franquista, la postura en favor dels estudiants per la seva part van comportar el seu cessament com a ministre i l'inici d'un pensament cada cop més democràtic seu, fins al punt d'impulsar "Cuadernos para el Diálogo" i més endavant fundar Esquerra Democràtica, que, amb la resta de partits polítics seran legalitzats el 1977. A partir d'aquell any deixà la política activa. Entre els anys 1982 i 1987, fou nomenat Defensor del Poble, el primer de la democràcia. El període dels anys 1989 i 2001, fou president de l'UNICEF Espanya i vicepresident de l'Institut Internacional dels Drets Humans. Va morir a Madrid el 27 d'agost de 2009.

Data de concessió: 4 de juny de 1954 per aprovació del Ple Municipal

Motiu de concessió: Entregada per, com a Ministre d'Educació, les dotacions i subvencions aprovades per ell pel manteniment de l'Escola de Perits Industrials, la creació del Col·legi Major "Alfonso Sala", la construcció dels edificis de la Escola Especial d'Enginyers d'Indústries Tèxtils i la restauració dels monuments històrics-artístics del Castell Cartoixa.

JOSEP HOMES I BAGES

Títol honorífic. Medalla de plata la Ciutat (18 de gener de 1952).

Data i lloc de naixement. 1878. Roquetes, Tarragona.

Aspectes biogràfics destacats.

José Homs i Bages provenia de Roquetes, la seva família es va traslladar a Terrassa quan ell només tenia dos anys. Des de ben jove es va mostrar interessat per la política, formant part del republicanisme radical. Va defensar el salisme, moviment basat en el conservadorisme social i a favor d'un programa de dreta no catalanista. Compartia la visió d'Alfons Sala i va actuar al seu costat en diverses ocasions.

Treballava en la indústria tèxtil, mantenint una actuació corporativa. Va casar-se amb Francisca Munné Buixent, una dona terrassenca cinc anys menor que ell. No varen tenir fills. El 14 de gener de 1934, va ser escollit com a conseller pel Partit Radical. L'any següent, es va constituir el nou ajuntament i Josep Homs va ocupar l'alcaldia intervinguda des del 3 de maig de 1935 fins al 17 de febrer de 1936.

Al esclatar la guerra, va fugir de Terrassa amb la seva esposa i al caure la ciutat el 26 de gener de 1939, van tornar. Homs va ser una de les primeres persones que van presentar-se a l'autoritat militar. A través de la Comissió Gestora Provisional, es va restablir a Homs com a alcalde de manera provisional. Va prendre possessió de l'alcaldia per segon cop el 27 de setembre de 1939, fins el 6 de setembre de 1940. Les seves competències van ser molt limitades, degut a la dispersió de poder que hi havia degut a la Guerra Civil. Va enfrontar-se a a problemes greus, com la falta de diners en l'erari municipal, haver de restablir els serveis i resoldre carències importants, com l'aigua i la il·luminació pública. Va tenir gran popularitat a la ciutat, fins el dia de la seva mort,

Bibliografia

Diario de Tarrasa, número especial. 26 de gener de 1940. Pàg. 27. · *Diario de Tarrasa*, número 33. 9 de març de 1940. Pàg. 7.

Diario de Tarrasa, número 621. 16 de novembre de 1944. Pàg. 3. · J. Castells, M. Palomares, F. Torrella. *Tarrasa y los tarrasenses (1939-1964)*. Pp. 61, 188, 383, 421. "Los alcaldes de Terrassa en el siglo XX". *Diario de Tarrasa*, número 386. 23 de febrer de 1980. Pp. 16, 17.

Márquez Berrocal, Manuel. *La repressió franquista al Vallès: Terrassa, venjança, mort i resistència (1939-1945)*. Centre d'Estudis Històrics de Terrassa. Pàg. 240.

JOAN ANTONI SAMARANCH I TORELLÓ

Títol honorífic:

Medalla d'or al mèrit esportiu.

Data i lloc de naixement:

17 de juliol de 1920 a Barcelona.

Aspectes biogràfics destacats:

Juan Antonio Samaranch, nascut a Barcelona el 17 de juliol de 1920, va ser-ne un home de negocis molt implicat als assumptes esportius a Catalunya, especialment a Barcelona. Des de molt jove, va estar implicat políticament al falangisme, on va ser membre del partit. Durant la Guerra Civil la seva família va acollir membres de CNT-FAI que incautaran part de les seves propietats. Samaranch aprofitarà aquesta situació i s'allistarà a l'exèrcit republicà com a pretext per viatjar a França i enrolar-se al bàndol nacional. Poc després del fi de la guerra, serà jugador i posterior entrenador d'hoquei al RCD Espanyol. La seva implicació en aquest equip li guanyarà l'oportunitat de participar en el Campionat Mundial d'Hoquei de Patins. El seu interès per l'hoquei farà que sigui periodista esportiu als mundials de Helsinki el 1952. Entre el 1954 i el 1962 serà que sigui regidor d'esports a l'Ajuntament de Barcelona. A l'últim any com a regidor, també serà Delegat Nacional d'Educació Física. A l'any següent serà el fundador del Saló Nàutic de Barcelona. Serà president del Comitè Olímpic Espanyols entre els anys 1967 i 1970 (però romandrà soci fins a la seva mort). Entre 1973 i 1977 serà President de la Diputació. Amb l'adveniment de la democràcia l'any 1977, es presentarà amb el partit Concordança Catalana (fundat per ell) però que no obtindrà cap representació. Entre 1977 i 1980 serà ambaixador a l'URSS i Mongòlia en un període de relacions fructíferes entre Espanya i el règim comunista. En els seus últims anys de vida, va rebre crítiques i campanyes en la seva contra per la participació política activa en el franquisme i la publicació a la premsa internacional d'una foto on realitzava la salutació feixista pel 38è aniversari del Cop d'Estat de juliol del 36. Mor el 21 d'abril de 2010 a l'edat de vuitanta-nou anys.

Data de concessió: 19 d'agost de 1960 i entregada el 21 del mateix mes.

Motiu de concessió: Al ple de l'Ajuntament se li concedeix la medalla d'or per mèrits esportius per la construcció d'una pista d'atletisme en qualitat de diputat i president de la Comissió d'Esports.

JOSEP MARIA PALAU I SERRA

Títol honorífic: Nomenclàtor

Data i lloc de naixement: Terrassa, 1 de gener 1914 - Terrassa, 13 de gener 1944

Aspectes biogràfics destacats

Industrial i regidor. Home fortament vinculat a Acció Catòlica ja des de la joventut, ocupant diversos càrrecs, tant abans com després de la guerra. Passada la guerra fou regidor municipal, fent-se càrrec de la Comissió Municipal de Cultura i essent vocal del Patronat de Formació Professional. Com a industrial, estava vinculat com a comptable a la firma Trullas y Palau i a Hijo de Pedro Vacarisas.

El seu pare, Josep Palau Profitós, també fou regidor a l'Ajuntament de Terrassa durant la Dictadura de Primo de Rivera. S'integrà en la comissió d'Instrucció Pública el 1924. Fou també l'encarregat de glossar la figura d'Alfons Sala quan se li va assignar el seu nom al Passeig. Personatge de perfil baix que va morir jove arran d'una malaltia.

Data de la concessió

Forma part del nomenclàtor des de 14 de novembre de 1958.

Motiu de la concessió

No s'especifica cap motiu en concret. Es tracta d'una assignació de noms a 60 carrers que tenien, fins aleshores, assignació numèrica.

Bibliografia

Sessió del ple 14 de novembre de 1958 (p.5)

<https://arxiuunicipal.terrassa.cat/digital/1958/1958-11-14%20Acta-E.pdf> Necrològica de Josep Maria Palau i Serra

https://trencadis.diba.cat/Trencadis/imgview/trencadis/diba61219/10?contentFlg=0&hl_t ext=tar_rasa

Notícia de la seva mort

https://trencadis.diba.cat/Trencadis/imgview/trencadis/diba61219/5?contentFlg=0&hl_t ext=tarr_asa

MIQUEL PALOMARES TIRADO

Títol honorífic: Carrer situat al barri de Sant Pere Nord, títol de Fill Adoptiu de Terrassa (1965)

Aspectes biogràfics destacats:

Periodista i activista cultural. Nascut a Ibros (Jaén) el 1904 es trasllada a viure a Terrassa quan encara era un infant. Com a periodista, dedicà gran part de la seva vida a narrar cròniques sobre el passat i el present de Terrassa, des de les pàgines del *Crónica Social* primer i des del *Tarrasa* després. També va ser corresponsal de *La Vanguardia* a la nostra ciutat.

Fervent religiós, va ajudar a crear la Joventut Catòlica i Congregacions Marianes l'any 1929, vinculada al Centre Social Catòlic.

Durant la guerra civil va fugir a la zona rebel on va exercir cronista de guerra al front del Nord com a redactor de l'agència "Faro".

Durant el franquisme, des de l'Ajuntament, on va ser cap de negociat de Foment i Cultura, s'esforçà per mantenir les tradicions terrassenques. Va ser autor de diverses obres i treballs, alguns en català, llengua que escrivia a la perfecció. Entre les seves obres més destacables cal mencionar el llibre-anuari *Tarrasa y los tarrasenses (1939-1964)* publicat pel patronat de la biblioteca Soler i Palet el 1966. Alguns dels seus treballs li foren guardonats en certàmens celebrats a Terrassa i Barcelona.

Va morir el 23 de gener de 1964 i l'Ajuntament de la ciutat va concedir-li, a títol pòstum el títol de Fill Adoptiu de Terrassa. Uns anys més tard, el 1969, es va decidir atorgar-li un carrer al barri de Sant Pere Nord, anomenat fins al moment Passatge Pompeu Fabra. Inicialment el carrer s'anomenà "Miguel Palomares". Amb l'arribada de la democràcia va ser catalanitzat.

El 1971 se li va dedicar una biblioteca al barri de Vallparadís, ara ja desapareguda.

Motiu de la concessió: *"Con el objeto de rendir justo homenaje a su ingente labor religiosa, política, histórica y periodista realizada en Tarrasa y para Tarrasa"* (acta de ple de l'Ajuntament de Terrassa del 4 de juny de 1965)

Altres

La seva figura no va destacar pas per la seva identificació amb el règim (que sens dubte hi va ser, com a militant catòlic que era) sinó per la seva vinculació al teixit cultural de la ciutat i la seva obra com a periodista i divulgador de la història local.

MOSSÉN PURSALS

Títol honorífic

Apareix al nomenclàtor de la ciutat (districte 5, barri de Sant Pere).

Data i lloc de naixement

1863-1939, Barcelona

Aspectes biogràfics destacats

Eclesiàstic que va ser Prior del Sant Esperit entre els anys 1907 i 1914. Formava part de la Comunitat de Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül i va ocupar diferents càrrecs eclesiàstics al llarg de la seva vida (ecònom, reverend, prevere...).

El vicari del Sant Esperit (1911-1913) el descriu com un gran mestre, d'un tracte social delicadíssim i una persona exemplar i amb experiència.

Emprengué la missió de substituir l'altar barroc del Sant Esperit per un altre de més petit i d'estil neogòtic. Tanmateix, el posicionament contrari de l'opinió pública acabà posant fi a la seva empresa.

Data de la concessió 14/11/1958

Motiu de la concessió No consta. Se li dona la concessió juntament amb molts altres carrers que canvien de nom.

RAMÓN FERREIRO MARTÍNEZ-LAGO

Títol honorífic:

Fill adoptiu de la ciutat de Terrassa acordat pel ple de l'Ajuntament del 12 de febrer de l'any 1949 sota el govern municipal del alcalde Alfons Vallhonrat i Catà. Si li va atorgar el 12 de desembre de l'any 1949.

Data naixement:

Valladolid 17 de juny 1903- Madrid 10 de setembre de 1978.

Aspectes biogràfics destacats

Polític, escriptor i artista, Nascut en una família acomodada d'origen gallec molt vinculada al món de la jurisprudència i amb certa influència en el context polític, econòmic i social de la ciutat Valladolid on el seu avi, Jesús Ferreiro, era el fiscal de sa Majestat a la audiència territorial d'aquesta ciutat. Va cursar els seus estudis primaris en l'Escola de Lourdes, es va llicenciar en dret i va treballar a la Universitat de Madrid. Va exercir professionalment com advocat i escriptor publicant llibres i realitzant conferències sobre ensenyament. A més va col·laborar amb diferents diaris i revistes on firmava amb el pseudònim Jacinto Soledad.

En relació amb el món artístic, va arribar a ser inspector general de les escoles d'art i oficis artístics. Va presidir la Associació Nacional de Pintors i Escultors, i va ser acadèmic de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles. Al llarg de la seva vida va ser un home de món on va viure entre Valladolid, Galícia, Buenos Aires, Andalusia i Madrid.

Falangista de la vella guàrdia, va lluitar a la Guerra Civil com a voluntari en el bàndol nacional. Va participar de forma activa en la política del règim franquista on va ocupar càrrecs molt rellevants:

- Cap del Moviment i governador provincial de Lugo.
- Cap superior de l'administració civil.
- Cap superior d'obra del sindicat de formació professional que li va atorgar el càrrec de procurador a les corts franquistes durant cinc legislatures entre el 16 de març de 1943 fins al 15 de maig de 1958.

La seva fidelitat al règim va ser reconeguda amb la imposició de diferents condecoracions militars i civils:

- Gran creu del mèrit civil
- Encomienda de Isabel de La Catòlica.
- Ordre imperial del Jou i les fletxes.

· Orden de Sant Gregori el Gran.

Motiu de la concessió

"En el mérito al significado celo y acertadísima intervención que el señor Don Ramón Ferrerio Rodríguez-Lago Director General de Enseñanza Profesional y Técnica, ha venido dedicando a todas las cuestiones y problemas que afectaban a nuestras instituciones docentes en relación con las especialidades de su competencia, apoyando e impulsando cuantas mejoras han sido precisas para la más eficiente labor y desarrollo de nuestra Escuela Industrial, patrocinando era tal fin trascendentes resoluciones ministeriales, adoptadas y realizadas en beneficio de nuestro primer centro de enseñanza y que habrán de rendir frutos incalculables para la industria textil española, con la resonancia consiguiente en favor de nuestra ciudad, se acuerda, asimismo, en expedición del perdurable agradecimiento, nombrar hijo adoptivo de Tarrassa a tan insigne benefactor de nuestros intereses culturales".

Bibliografia

Ajuntament de Terrassa, acta del ple del dia 2 de febrer de l'any 1949:

<https://arxiunicipal.terrassa.cat/digital/1949/1949-02-04%20Acta-O.pdf>

Diccionari biogràfic de la Reial Acadèmia de la Història:

<http://dbe.rah.es/biografias/63279/ramon-ferreiro-rodriquez-lago>

SIMEON GARCÍA RIBAS

Títol honorífic:

Nomenclàtor

Data i lloc de naixement:

Terrassa, 1874 - Terrassa, 1965

Aspectes biogràfics destacats

Va entrar com a regidor a l'Ajuntament de Terrassa a les eleccions municipals de febrer de 1922, formant part del Centro Tarrasense, una candidatura conservadora dins l'òrbita del salisme. Durant la dictadura de Primo de Rivera va ocupar diversos càrrecs dins l'Ajuntament, des de la sindicatura fins a una tinència d'alcaldia.

Fou vocal del primer Col·legi Oficial d'Agents Comercials de Terrassa, l'any 1926.

També va tenir una actuació destacada com a caporal del Sometent.

Finalment, durant més de 10 anys fou alcalde de barri a Les Fonts, fins a la seva dimissió per motius de salut el 1958, quan comptava 84 anys. L'Ajuntament sencer, amb l'alcalde José Clapés al capdavant, van realitzar-li un sentit homenatge.

Les Fonts, que havia nascut cap als anys 20 com a barri de segones residències de la burgesia, va començar a aglutinar població nouvinguda als anys cinquanta i, a partir d'aleshores, s'hi va començar a traslladar una certa indústria.

Data de la concessió

4 de desembre de 1970

Motiu de la concessió

A finals de 1970, la comissió de Serveis Municipals, Informació i Turisme emetia un dictamen per anar substituint els noms provisionals dels nous carrers sorgits de l'expansió urbanística a la zona de Les Fonts. No s'exposen motius concrets, tot i que cal destacar que el de Simeón Garcia és pràcticament l'únic nom propi que consta.

Altres: Fins al 4 de desembre de 1970 el carrer es deia Alta de San Juan i inicialment es va substituir pel nom en castellà, Simeón Garcia. Amb el decret del 22 de setembre de 1987, que aplicava l'acord del ple del 29 d'agost de 1984, es va catalanitzar el nom: Simeó Garcia. A la placa amb el nom del carrer hi diu "Simeó Garcia Ribas / Terrassa 1874 - Terrassa 1965 / Filàntrop".

Bibliografia

Acta del ple per nomenar un carrer Simeón Garcia:

https://arxiunicipal.terrassa.cat/Carrers/1970_12_04_Acta-O.pdf

Decret de catalanització i eradicació de noms de personatges i fets històrics contraris a les institucions democràtiques:

https://arxiunicipal.terrassa.cat/Carrers/1987_09_22_Decret.pdf

Crònica de l'homenatge institucional a Simeón Garcia (1958)

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1924/03/26/pagina>

[26/32753856/pdf.html?search=%22Simeon%20Garcia%20Ribas%22](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1924/03/26/pagina/26/32753856/pdf.html?search=%22Simeon%20Garcia%20Ribas%22)

JUAN VÁZQUEZ DE MELLA I FANJUL

Títol honorífic:

Nomenclàtor

Data i lloc de naixement i mort:

Cangues d'Onís (Astúries), el 8 de juny de 1861 - Madrid, el 26 de febrer de 1928, als 66 anys.

Aspectes biogràfics destacats:

Periodista, escriptor i polític espanyol ideòleg del carlisme durant la Restauració (1876-1923), va estudiar a la facultat de Dret de la Universitat de Santiago de Compostel·la.

Després de finalitzar els seus estudis universitaris, l'any 1887 va començar a treballar al periòdic tradicionalista "El Pensamiento Galaico" (Santiago de Compostel·la), on va iniciar la seva carrera periodística. Un any més tard, el 1888, va començar a treballar per El Correo Español de Madrid, i es traslladà a la capital.

No va ser fins al 1893 que Vázquez de Mella va començar la seva carrera política: ràpidament es va convertir en un dels polítics més influents; va ser elegit diputat carlí per Estrella a les eleccions generals espanyoles d'aquell any, fet que es va repetir en les eleccions de 1896 i 1898.

Entre l'any 1900 i el 1905 va emigrar primer a Portugal i després es va retirar a Filgueira. Durant aquest temps, el 1903 va ser escollit altra vegada diputat per Aoiz a les eleccions generals espanyoles de 1903, mentre que a les eleccions generals de 1905, el 1907, 1910 i 1914 va ser escollit per Pamplona i a les eleccions generals espanyoles de 1916 va ser escollit per Oviedo com a candidat regionalista asturià.

El paper històric de Vázquez de Mella va ser la renovació del carlisme. La tasca consistia en recollir una herència com la del carlisme, basada en la monarquia tradicional d'abans de la Revolució Francesa i convertir-la en una corrent pròpia del segle XX.

La carrera política de Vázquez de Mella comença a decaure el 1916, quan no va sortir elegit com a diputat a Oviedo a les eleccions generals: s'havia presentat amb un programa definit pel regionalisme i el catolicisme, però una coalició de socialistes i reformistes li va treure l'acta. Poc després, va entrar en desacord amb Jaume de Borbó, qui el 1918 publica un manifest reafirmant les seves conviccions sobre la Primera Guerra Mundial, desautoritzant públicament aquells que havien expressat una posició contrària a la seva. Aquest era el cas de Vázquez de Mella: mentre que ell era partidari dels Alemanys, Jaume de Borbó era partidari dels aliats.

Tot això va portar a Vázquez de Mella a fundar aquell mateix any el Partit Catòlic Tradicionalista, que defensava la monarquia i la unitat d'Espanya a través del regionalisme i del foralisme, i reclamava que la sobirania fos de la societat a través de les seves organitzacions naturals (família, municipi i regió).

Data de concessió: es desconeix la data exacta, però se sap que el 2 de juny de 1987 se li va afegir com a descripció “polític”.

Motiu de la concessió: Es desconeix, però es pot establir una connexió clara entre el Carlisme i el règim franquista, malgrat les tensions.

Agraïments

Des del Centre d'Estudis Històrics de Terrassa volem donar les gràcies a totes les persones que han col·laborat en la realització d'aquestes biografies.

Anna Vila Gestí

Carla Palomar Martín

Daniel Claveria Rodulfo

Ernesto Alejandro Conyedo Morfa

Gabriel Valverde

Laia Queralt Solvas

Laura Cobos Soler

Marc García Hernández

Marcel Taló Martí

Marc Ferrer Murillo

Salvador Pérez Riera

De la mateixa manera, volem fer extensible l'agraïment a en Manel Galindo Montes, cap del servei de memòria històrica i a l'Ona Martínez Viñas, regidora de memòria històrica de l'Ajuntament de Terrassa.

Terrassa, novembre 2022